

LAUSUNTO

Dnro 3/001/06

TULLIHALLITUS

Valvontaosasto

29.5.2006

OIKEUSMINISTERIÖ

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: OM 10/41/2005, OM036:00/2005

**LAUSUNTO EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI
LIIKETOIMINTAKIELLOSTA ANNETUN LAIN SEKÄ VEROTUSTIETOJEN
JULKISUUDESTA JA SALASSAPIDOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

Oikeusministeriö on pyytänyt Tullihallitukselta lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi liiketoimintakiellosta annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta. Tullihallitus esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Tullihallitus katsoo, että nyt lausuttavana olevan hallituksen esitykseksi tehdyn ehdotuksen taustalla vaikuttavat tavoitteet harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi ovat kannatettavia. Liiketoimintakiellon noudattamisen uskottava valvonta on edellytys koko liiketoimintakieltojärjestelmän toimivuudelle.

Tullihallitus yhtyy esityksessä esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan valvonnan keskittämistä yhdelle viranomaiselle on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Tehtäviä laajentavan virkavelvollisuuden säätämisestä aiheutuisi väistämättä ongelmia koska tulliviranomaisten tehtäväkenttä on jo nykyisellään varsin laaja sekä henkilökunta koulutuksensa ja kokemuksensa puolesta monitahoinen.

Vaikka valvontavelvollisuutta ei laajenneta, viranomaisten toiminnassa on kuitenkin kiinnitettävä liiketoimintakiellon noudattamiseen asianmukaisesti huomiota. Edelleen on varmistettava, että viranomaiset voivat luovuttaa oma-aloitteisesti poliisille tietoja sellaisista viranomaisten toiminnan yhteydessä ilmi tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä selvitettäessä sitä, onko kieltoon määrätty mahdollisesti rikkonut kieltoa.

Tullihallituksen näkemyksen mukaan ehdotuksessa valittu lähtökohta, joka pohjautuu viranomaisten tietojensaannin ja -vaihtamisen mahdollisuuksien turvaamiseen sekä viranomaisille asetettavaan huolenpitovelvoitteeseen, on kannatettava.

Tullin mahdollisuudet tietojen antamiseen

Tullilaista löytyvät säännökset tietojen salassapidosta ja luovuttamisesta tullilaitoksen osalta. Tullilain (1466/1994) 25 § 4 momentin mukaan Tullihallitus tai tullipiiri saa antaa liiketoimintaa koskevia tietoja viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, jolla on säädetyn tehtävänsä perusteella tarve saada tieto salassa pidettävästä asiasta. Edelleen tullilain 26 §:n 1 momentin mukaan tulliviranomainen saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla henkilötietoja, jotka ovat tarpeen muun ohella poliisille ja rajavartiolaitosviranomaiselle rikosten estämistä tai tutkintaa varten. Tulliviranomaisen oikeus antaa tietoja ei edellytä poliisin tai muun viranomaisen pyyntöä vaan tulliviranomainen voi antaa jo voimassa olevan lainsäädännön perusteella tietoja myös oma-aloitteisesti.

Ehdotuksesta uudeksi lainsäädännöksi

Liiketoimintakiellon sisältö

Ehdotuksen mukaan liiketoimintakiellon sisältöä laajennettaisiin. Ehdotuksen mukaan liiketoimintakieltoon määrätty ei saisi harjoittaa Suomessa liiketoimintaa ulkomaille perustettua yhteisöä välikätenä käyttäen tai tosiasiallisesti johtaa sellaisen ulkomaille perustetun yhteisön toimintaa, joka harjoittaa liiketoimintaa Suomessa muuten kuin vähäisessä määrin eikä hankkia määräysvaltaa sellaisessa yhteisössä. Tullihallitus katsoo esitetyn ehdotuksen olevan kokonaisuudessaan kannatettava. Muutosehdotuksella pystyttäisiin estämään henkilölle määrätyn liiketoimintakiellon kiertäminen ulkomaille perustetun yhtiön avulla.

Liiketoimintakieltorekisteri

Ehdotuksen mukaan liiketoimintakieltorekisteriä koskevaa sääntelyä muutettaisiin niin, että jokaisella olisi oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä, voimassa olevista liiketoimintakielloista myös kopiona ja tulosteena. Lisäksi oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa rekisteristä tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti viranomaisille. Edelleen ehdotetun liiketoimintakiellosta annetun lain 21 § 3 momentin mukaan tiedot, jotka toimitetaan rekisteristä viranomaiselle 21a §:ssä säädetyn huolenpitovelvollisuuden täyttämiseksi, toimitettaisiin maksutta.

Teknisen käyttöyhteyden hyödyntämisen salliminen ja viranomaisten mahdollisuus saada tiedot maksutta käyttöönsä ovat Tullihallituksen mukaan kannatettavia ja jopa välttämättömiä. Em. sääntelyllä luodaan viranomaisille mahdollisuus saada reaaliaikaista tietoa liiketoimintakieltojen osalta. Jatkuva tiedonsaanti on ehdoton edellytys tehokkaalle valvonnalle ja huolenpitovelvoitteen toteuttamiselle.

Kiellon noudattamisen valvonta

Ehdotuksen mukaan liiketoiminnasta annetun lain 21 a §:ään lisättäisiin kolme momentti. Ehdotetun säännöksen mukaan vero-, tull- ja ulosottoviranomaisen, julkisista varoista avustuksia ja etuuksia myöntävän viranomaisen sekä elinkeinotoimintaan liittyviä lupa- ja valvontatehtäviä hoitavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että sen toiminnassa kiinnitetään huomiota liiketoimintakiellon noudattamisen toteutumiseen.

Sääntely tarkoittaisi, että kunkin viranomaisen omaan harkintaan jäisi, millä keinoin se täyttäisi em. huolenpitovelvoitteensa. Tullilaitoksessa huolenpitovelvoitteen täyttämiseksi tulisi harkittavaksi sisäisten toimintatapojen ja työmenetelmien kehittäminen sekä myös henkilöstön koulutus.

Tullihallitus pitää kannatettavana sitä, että nyt asetettava huolellisuusvelvoite velvoittaa viranomaisia ainoastaan kiinnittämään toiminnassaan huomiota liiketoimintakiellon noudattamisen toteutumiseen ja että varsinainen selvitystehtävä mahdollisen liiketoimintakiellon rikkomisen osalta kuuluu poliisiviranomaisille.

Esityksen vaikutukset

Hallituksen esityksessä on todettu, että esityksellä ei ole vaikutuksia viranomaisten keskinäisiin toimivaltasuhteisiin ja että esitys ei myöskään lisää viranomaisten työmäärää. Vaikka tiedot liiketoimintakiellosta olisivat jatkossa saatavissa sähköisesti, on kuitenkin huomattava, että viranomaisten tehtäväksi jää sisäisten toimintatapojen ja työmenetelmien kehittäminen sekä henkilöstön koulutus. Edellä mainittujen toimenpiteiden aikaansaattaminen ja erityisen huolenpitovelvoitteen toteuttaminen tulevat käytännössä lisäämään myös tullilaitoksen resurssitarpeita omalta osaltaan.

Lopuksi

Edellä esitetyin perustein Tullihallitus katsoo nyt lausuttavana olleen ehdotuksen hallituksen esitykseksi olevan kannatettava.

TULLIHALLITUS

Sami RAKSHIT
Tiedustelupäällikkö

Petri LOUNATMAA
Tulliylitarkastaja